

CVETJE

Z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 4. zvezka.

Tretjerredni nagovori, 4.	97
Zv. Viljelm iz Šiklija, cerkovnik, spoznavavec 3. reda.	104
Duh tretjega reda sv. Frančiška. 4. Tretjerrednik in sv. vera	106
Tretjerrednikom — politikom	112
Vaje duhovnega življenja. IV. Pogl. O potrebi zatajevanja	117
Skerbimo za zdravje	120
Ivanka Sinjska, daljmatinska tretjerrednica. IV. Početek skušenj.	124
Priporočilo v molitev	125
Zahvala za vslišano molitev.	127
Za kitajski misijon	128
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1909. Mesec aprilj	128

V GORICI
Narodna Tiskarna
1909.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Ido e Eulalia.

(Dalje).

Naši francoski prijatelji sodijo torej, da smo, postavili svojo evlaliijo na latinska tla zavoljo neke danje mejnarnodnosti latinskega jezika v znanstvu. V resnici to ni tako. Mi smo izvolili v svoj namen latinščino zavoljo njene sedanjne nevt'aljnosti in internacijonalnosti. Nevt'aljna je latinščina, ker ni jezik nobenega sedaj živečih narodov na svetu; internacijonaljna je, ker se je uče blizu pri vseh narodih evropsko-ameriške kulture vsi, ki potrebujejo in iščejo koliker toliko višje izobraženosti. In, kedo bi si mislil? — tudi mej preprostim ljudstvom se semtertja najde človek, ki si zna pomagati z latinščino celo v deželah, kjer bi nihče ne pričakoval kaj takega.

Leta 1907 se je vozil italijanski knez Scipione Borghese na svojem avtomobilju „Itala“ iz Pekina v Pariz. Kurjač (franc. chauffeur, evl. calefactore) mu je bil mlad jako inteligen ten mož Ettore Guizzardi; ko časnikar se je vozil ž njim Luigi Barzini, slovenski pisavec, ki je vso pot opisal v lepi knjigi „Peking-Paris im Automobil. Eine Wettfahrt durch Asien und Europa in sechszig Tagen“ *) V 19. poglavju „Von der Kama zur Wolga“ pripoveduje jako interesantno, kako se jim je v nedeljo 21. julija ob enajstih dopoldne 30 kilometrov takraj reke Kame na samotnem kraju v srednji Rusije poterlo eno kolo. Zadrega je bila velika. K sreči pride po cesti star možek, ki je neko tele gnal. Ta jim pove, da najdejo šest verst od tam jako spretnega kolarja, ki jim bo kolo popravil, Nikolaja Petroviča. V dobri uri so privozili, s kolesom za največo silo nekakozakerpanim, do kolarjeve hiše. Mož jih je prijazno sprejel ter se berž lotil dela, in njegovi pomočniki ž njim. Podajmo nadalje izviren tekst: „Während wir diese malerische Gruppe rauher, bärtiger Männer die sich einer so mühsamen Arbeit unterzogen, beobachteten, wandte sich einer von ihnen zu uns und redete uns feierlich auf lateinisch an. Unsere Überraschung war so gross, dass wir ihn einige Augenblicke fassungslos betrachteten, ohne zu antworten.

„Wo hast du das gelernt?“ fragte ihn Fürst Borghese.

„Ich habe es für mich studiert, zu Hause während des Winters“ erwiderte der Mann ernst.

Dies erinnerte mich an einen andern Lateinkundigen, den ich unterwegs antraff, einen chinesischen Wagenführer in der Nähe von Hsin-wa-fu. Es war ein christlichen Chinese im Dienste der Katholischen Mission der Provinz Schansi, der von Peking zurückkehrte und seinen Brüdern Lebensmittel mitbrachte. Aber diese Tatsache ist nichts Aussergewöhnliches in China, wo Latein die Umgangssprache der Missionen ist und viele Bekehrte es so weit bringen, dass sie sich seiner mit bewunderswerter Gewandtheit bedienen. Wie es ein Pidgin-Englisch gibt, so gibt es in China auch ein Pidgin-Latein zum Ruhme des christlichen Glaubens.

*) Leipzig, Brockhaus. 1908. Cena lepo vezani knjigi 12 K.

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVI. tečaj

V Gorici, 1909.

4. zvezek.

Tretjeredni nagovori.

P. K. Z.

4.

In to zapoved imamo od Boga, da kedor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata. 1. Jan. 4, 21.

Slišali ste zadnjič, dragi bratje in sestre, kako se imamo učiti od najsvetejšega Serca Jezusovega, od vsmiljenega Serca Marijinega, od gorečega serca našega svetega očeta Frančiška, ljubezni, in sicer ljubezni do Boga, pa ob enem tudi ljubezni do bližnjega, zakaj, „če kedo pravi, da ljubim Boga, pa svojega brata sovraži, je lažnjivec. Kedor namreč ne ljubi brata svojega, ki ga vidi, kako more ljubiti Boga, ki ga ne vidi?“ (1. Jan. 4, 20). Ljubezen do bližnjega je po teh besedah svetega Janeza podlaga ljubezni do Boga; brez ljubezni do bližnjega ni in ne more biti ljubezni do Boga. Po natori začne otrok ljubiti stariše in druge, ki so mu najbliže, preden more kaj vedeti o Bogu. Po času je torej ta ljubezen prva. Ali po imenitnosti je prva zapoved ljubezni do Boga; zapoved ljubezni do bližnjega je druga, pa po dolžnosti prvi enaka. Ker smo zadnjič govorili zlasti o ljubezni do Boga, govorimo de-

nes posebej o ljubezni do bližnjega, zlasti o bratovski ljubezni, ki jo moramo imeti mej sabo po naročilu Kristusovem, ki pravi: „V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste ljubezen imeli mej seboj“. (Jan. 13, 35). Tudi te ljubezni se bomo učili v najpopolniji meri od našega Gospoda Jezusa, od naše nebeške matere Marije, od našega ljubezni polnega očeta sv. Frančiška.

I.

Dobri rimski cesar Tit se je spomnil nekedaj pri večerji, da tisti dan ni storil nikomer nobene dobrote in vskliknil je: „Prijateli, zgubil sem dan!“ *) To so pač znamenite, občudovanja vredne besede. Kaj ne, predragi, radi bi kaj več izvedeli o možu, ki jih je izgovoril, in njegovem dobrodelnem življenju. Cesar Tit je vladal v Rimu samo nekaj čez dve leti, od leta 79 do 81 po Kristusovem rojstvu. In v tem kratkem času si je pridobil pri svojih podložnih toliko ljubezen, da so ga imenovali „radost človeškega rodu“. Ob njegovem času 1. 79 je hrib ognjenik Vezuvij pokopal pod pepelom, ki ga je izbljuval tri mesta, Pompeje, Herkulan in Stabije, in hud potres je naredil v južni Italiji veliko škodo. Cesar Tit je berž hitel tja pomagat in tolažiti ljudi. V Rimu je bil velik požar, ki je divjal tri dni in tri noči. Tudi kuga je morila ljudi, kaker ne kmalu taka. V vseh teh nesrečah je cesar skušal pomagati, koliker je le mogel. Sè vsemi je bil prijazen, vsem je rad odpuščal, če so se pregrešili zoper njega, nikaker ni hotel, da bi šel kedo žalosten spred njegovega obličja. Cel čas njegovega vladanja ni bil nihče k smerti obsojen. Njegov brat Domicijan mu je večkrat po življenju stregel, da bi se sam polastil cesarstva. Tit mu je vselej odpustil, le skrivaj ga je prosil sè solzami v očeh, naj mu bo vendar enkrat dober, kaker se bratu spodobi.

Kako si bomo razlagali toliko dobrotljivost paganskega ali ajdovskega cesarja? Ali je morda vedel kaj o nauku in zgledu Kristusovem? Nemogoče to ne bi bilo. Ob njegovem času je bilo gotovo že precej kristijanov v Rimu mej nižjim ljudstvom. Lehko bi bil kaj slišal o Kristusu tudi že preden je bil cesar, ko je leta 70 oblegal ko poveljnik rimske vojske mesto Jeruzalem in ga podvergel rimski oblasti. Verjetno pa to ni; rim-

*) Suetonii Titus c. 8.

ska gospoda je kristijane zaničevala, njih vero je imela za prazno, nevredno, da bi se zmenila zanjo. Vse kaže torej, da je bil cesar Tit tako dober le vsled natorne postave, ki jo je Bog zapisal v človeško serce. On po vsi verjetnosti torej ni poznal zapovedi Kristusove, niti njegovega zgleda. Mi pa vemo, kako je Kristus učil, in poznamo njegove zglede in vender, koliko je kristijanov, ki bi se po svoji dobrotljivosti in ljubezni do bližnjega nikaker ne mogli meriti s paganskim cesarjem Titom!

Koliko je mej kristijani nevsmiljenja, zavidanja, spodri-vanja, obrekovanja, jeze, sovraštva, preganjanja, zatiranja, celo pobijanja in moritev, to pač sami veste, ni vam treba še le dopovedavati. Kako malo se svet spominja prelepih besed sv. Pavla, ki jih je zapisal v 1. listu do Korinčanov: „Ke bi človeške in angeljske jezike govoril, ljubezni pa ne bi imel, bi bil kaker bučoč bron ali zvoneč zvonec. In ke bi znal prerokovati in bi vedel vse skrivnosti in imel vso učenost, in ke bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa ne bi imel, nič nisem. . . Ljubezen je poterpežljiva in dobrotljiva, ljubezen ni nevošljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje, ni časti lakomna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice; vse preterpi, vse veruje, vse upa, vse prenese“. (13, 1. 2. 4 — 7).

Ali če svet pozablja te besede, ne pozabite jih tudi vi, dragi bratje in sestre! Saj vam prav posebno velja, kar je rekel Jezus svojim učencem, ko se je poslavljal od njih po zadnji večerji: „Kaker me je ljubil Oče, sem jaz ljubil vas. Ostanite v moji ljubezni. . . To je moja zapoved, da se ljubite mej seboj, kaker sem ljubil vas. . . Če vas svet sovraži, vedite, da je mene prej ko vas sovražil. Ke bi bili od sveta, bi svet ljubil, kar je njegovega; ker pa niste od sveta, temuč jaz sem vas izvolil od sveta, zato vas sovraži svet“. (Jan. 15, 9 id.).

Kako imenitne, kako tolažbe polne besede so to, predragi bratje in sestre! Jezus vas ljubi, kaker Oče njega ljubi, in vi se imate ljubiti mej sabo, kaker vas Jezus ljubi. Ljubite se torej s tako ljubeznijo, ki se bo vsaj nekoliko mogla primerjati ljubezni Jezusovi do vas! To je njegova zapoved. In le če bomo njegove zapovedi spolnovali, pravi Jezus, da bomo ostali v nje-sovi ljubezni. — Njegova zapoved pa ni samo, da se ljubimo mej

seboj; njegova zapoved je tudi, da imamo ljubiti tiste, ki nas ne ljubijo: „Ljubite vaše neprijatele“, pravi, „dobro delajte tem, ki vas sovražijo, in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo; da boste otroci vašega očeta, ki je v nebesih, ki dela, da vshaja njegovo sonce čez dobre in slabe in dežuje na pravične in nepravične. Če namreč ljubite nje, ki vas ljubijo, kako plačilo boste imeli? ali ne delajo tega tudi cestninarji? In če boste pozdravljali samo svoje brate, kaj več storite? ali ne delajo tega tudi pagani? Bodite torej popolni, kakor je tudi vaš nebeški oče popoln“. (Mat. 5, 44 — 48).

II.

Kakor torej Bog ljubi vse ljudi na svetu, dobre in hudobne, tako imajo tudi pravi učenci Kristusovi ljubiti vse ljudi, prijatele in neprijatele. In če je kedo izmed človeških otrok to zapoved natanko izpolnjeval, jo je izpolnjevala njegova presveta mati Marija. Sveti evangelij nam sporoča najprej nekatere ginjive dogodbe iz njenega domačega življenja, ki nam kažejo, kako je ljubila Marija tiste, ki so njo ljubili.

Angelj Gabrielj je naznanil Mariji, da je Elizabeta, njena sorodnica, spočela sinu v svoji starosti, in ta mesec je šesti njej, ki se imenuje nerodovitna. Marija pa je vstala tiste dni ter odešla v gore s hitenjem v mesto Juda in vstopila v hišo Zaharijevo in pozdravila Elizabeto. Ostala pa je pri nji okoli tri mesece, dokler je bil namreč sveti Janez rojen. Kako lepa je ljubezen Marijina do tete Elizabete, ki je na svoje stare dni pričakovala svojega prvega veselega dogodka! Kako dobro je delo Elizabeti to obiskanje in pozdravljenje Marijino! Napolnjena svetega Duha je vskliknila z velikim glasom: „Blagoslovljena ti mej ženami in blagoslovljen sad tvojega telesa! Pa odkod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni? Glej namreč, ko je bil glas tvojega pozdravljenja v mojih ušesih, je od veselja poskočilo dete v mojem telesu. Blažena, ki si verovala, ker se bo zveršilo, kar ti je rečeno od Gospoda“.

Kakih 30 let na to se je vdeležila Marija drugega veselega družinskega dogodka, ženitvanja v Kani Galilejski! Gotovo ne, da bi bila tam iskala svojega veselja, temuč, da bi pripomogla k veselju drugih. Saj so bili to pač vbožni ljuje, ki niso imeli dosti prilike dobrot tega sveta se veseliti. Tudi tedaj je

začelo zmanjkovati vina in Marija je opazila zadrego. „Vina nimajo“, je rekla Jezusu, prepričana, da jim on lahko pomaga. Ali Jezus je to kaker odklonil. „Kaj je meni in tebi, žena?“ je dejal. Ali Marija zato ni obupala. „Kar vam poreče, storite“, je dejala služabnikom. In res, Kristus je vstregel njeni želji ter storil svoj prvi čudež. Mariskaj se moremo učiti iz tega dogodka, pred vsem, da Marija rada pomaga tem, ki jo ljubijo, in da njeni želji Jezus vstreže, ke bi sam od sebe tudi ne imel namena storiti, kar ona želi.

Pa to sta dva primera ljubezni, ki jo je imela Marija do svojih domačih in prijatelov. Kaj pa sovražnike, ali je tudi nje ljubila? Na to vprašanje bi se dalo odgovoriti, da v svojem ponižnem, skritem življenju na zemlji sama za se pač ni imela sovražnikov. Ali tisti, ki so preganjali in sramotili, obsojali in topli, bičali in križali in vmorili Jezusa, tisti so enake bolečine prizadevali tudi Marijinemu sercu. Kar je terpel Jezus telesno, vse je terpela v svoji duši Marija ž njim. Ali je zato koga sovražila? O ne! Vsa vdana v voljo božjo je terpela molče, in ko je molil Jezus na križu: „Oče, odpusti jim, ker ne vejo, kaj delajo“, je molila gotovo tudi ona ž njim. In ko ji je izročil Jezus z besedami: „Žena, glej tvoj sin!“ ne le svojega učenca ljubljena, temuč po razlagi pobožnih cerkvenih učenikov ž njim vred vse svoje učence, vse kristijane, in celo sploh vse ljudi, jih je ona vse sprejela za svoje otroke, dobre in hudobne. Ljubi torej vse ljudi, tudi tiste, ki so ko grešniki in neverniki njeni nasprotniki, njeni sovražniki; zlasti pa ljubi vse katoliške kristijane in skerbi in prosi za nas, ko naša dobra nebeška mati, skozi vsa stoletja. Ne, ne, predragi, nismo zapuščeni Evini otroci*) v tej solzni dolini, Marija nas ni in nas ne bo zapustila sè svojo nevsehljivo ljubeznijo in Jezus Kristus je sam tudi telesno povsod mej nami v zakramentu ljubezni. Nismo zapuščeni! Kaker nam priča molitev sv. Bernarda, se ni slišalo od veka, da bi bila ti, o preljubezniva Devica Marija, zapustila koga, ki je pod tvojo obrambo pribežal, tvoje pomoči prosil, tvoji priprošnji se priporočal.

III.

Da Bog človeštva ni zapustil, poterjuje nadalje tudi to, ker je vedno pošiljal na svet svetnike, ki so ljudi, ki so bili

*) Kaker se pri nas še vedno moli in poje; le pri nas, in nikjer drugje na katoliškem svetu!

zašli, vračali na pravi pot in ogenj ljubezni, ki je pogašal, vnovič podkurili. Eden najznamenitših takih poslancev božjih je bil, kaker vsi dobro veste, naš sveti oče Frančišek. Kolika je bila njegova ljubezen do Boga, ste videli zadnjič; po pravici jo smemo imenovati serafinsko. Pa njegova ljubezen do bližnjega ni bila manjša. Saj ste pač slišali ali sami brali mnogo iz njegovega življenja ki vam to priča in poterjuje. Slišali ste ali sami brali, kako je Frančišek že v svoji rojstni hiši ko bogatega tergovca sín vsmiljenje imel z vbozimi in mnogo miloščine delil; slišali ste ali sami brali, kako je pozneje, ko je bil že vse zapustil zavoljo Boga in ni imel nič svojega ko svojo borno redovno obleko, včasih tudi to slekel, da jo je podelil vbogaime beraču, ki ga je miloščine prosil; slišali ste, ali morda sami brali, kako je nekedaj neki stari ubogi ženici velel vbogaime dati edino knjigo svetega pisma novega zakona, ki so jo bratje imeli, ker ni bilo nič družega, kar bi bila mogla prodati, da bi imela denarja za svojo potrebo. Pa ne le vbozim je z miloščino dobrote izkazoval, tudi bolnikom je skušal pomagati s postrežbo, zlasti tistim, ki se jih je vse balo, ki se jih je ko mladenič tudi on od daleč ogibal, — gobavim. Sam pravi v svoji oporoki: „Ko sem bil v grehah, se mi je zdelo pregrenko videti gobave. In sam Gospod me je popeljal med nje in sem storil vsmiljenje ž njimi. In ko sem šel od njih, se mi je to, kar se mi je grenko zdelo, spremenilo v sladkost duše in telesa“.

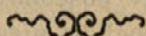
Ali veliko večje ko te in take telesne so bile duhovne dobrote, ki jih je izkazoval Frančišek svojim rojakom in vsi katoliški cerkvi, lahko rečemo vesoljnemu človeštvu sè svojimi pridigami in svojim svetim življenjem, ki je toliko dobrih ljudi vnelo k posnemanju. Italijo je skoraj vso prehodil oznanjevaje besedo božjo in poterjevaje svoj nauk z najlepšimi zgledi evangelijskega vboštva, neomadežane čistosti, ostre spokornosti, pri-serčne pobožnosti, ponižne pokorščine do svete rimske cerkve. Ali to mu ni bilo zadosti. Tudi nevernim narodom je hotel oznanjevati nauk Kristusov, tudi nje pripeljati v katoliško cerkev, tudi njih neumerjoče duše pridobiti za nebesa. Res se mu je posrečilo, da je prišel v Egiptu pred samega suljtana, ki je radovoljno poslušal njegove pridige, seveda pa ne, da bi se bil spreobernal. Rad bi bil Frančišek tudi življenje dal za sveto

vero; ali Bog ga je ohranil, ker je bil še potreben svojemu redu. Njegovi bratje v Italiji so tedaj jako potrebovali njegovega nauka in njegovega zgleda.

Kako je on še s prav posebno ljubeznijo ljubil svoje redovne brate, tega bi se mogli iz njegovega življenja povedati mnogi primeri; ali za zdaj naj vam zadostujejo le nekatere besede iz njegovih spisov, besede, s katerimi jim je priporočal in še vedno nam vsem priporoča mejsebojno bratovsko ljubezen in sploh ljubezen do bližnjega, tudi do nasprotnikov in preganjavcev. V 6. poglavju našega sedaj veljavnega vodila pravi sv. Frančišek: „In kjer koli so in se najdejo bratje, naj se kažejo domače mej sebo in brezskerbi naj razodene eden drugemu svojo potrebo, ker, če mati hrani in ljubi svojega telesnega otroka, koliko bolj mora kedo ljubiti in hraniti svojega duhovnega brata? In če kateri od njih zboli, mu morajo drugi bratje streči, kaker bi hoteli, da bi se njim streglo“. V 10. poglavju pa priporoča predstojnikom, ki jih imenuje „ministre“, to se pravi „služabnike“, kako imajo lepo ravnati sè svojimi podložnimi, kako naj jih ljubeznivo in dobrotljivo sprejemajo in tako po domače ž njimi ravnajo, da bodo mogli govoriti ž njimi in delati kaker gospodje sè svojimi hlapci, ker ima tako biti, da bodo ministri služabniki vseh bratov. Priporoča tudi, da imamo ljubiti tiste, ki nas preganjajo, grajajo in dolžijo, ker pravi Gospod: „Ljubite svoje sovražnike in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo. Blaženi, kateri preganjanje terpe zavoljo pravice, ker je njih nebeško kraljestvo“. V 22. poglavju prejšnjega pervega vodila pa pravi, da so vsi tisti, ki nam kaj hudega store, naši prijatelji in jih moramo jako ljubiti, ker imamo iz tega večno življenje.

Tudi od sv. očeta Frančiška se torej navzemite, dragi tretjeredniki, prave ljubezni do bližnjega, prave, pravim, take, ki se v dejanju razodeva, pa tudi resnično v sercu prebiva. Tista, ki bi se po unanjem kazala, pa bi v resnici izvirala le iz samoljubja, tista je, o kateri piše sv. Pavelj: „Ke bi razdelil v hrano vbozih vse svoje premoženje, in ke bi dal svoje telo, tako da bi se sežgal, ljubezni, to je prave, resnične, serčne ljubezni, pa ne bi imel, nič mi ne koristi“. (1. Kor. 13, 3). In taka prava in resnična bo ljubezen vaša, dragi tretjeredni bratje in

sestre, ako boste vedno imeli pred očmi svoj najvišji zgled, ki si ga boste prizadevali posnemati bolj in bolj, namreč ljubezen Jezusovo, ljubezen Marijino, ljubezen našega svetega očeta Frančiška. Amen.

Zv. Viljelm iz Šiklija,

cerkovnik, spoznavavec 3. reda. *)

Zv. Viljelm je bil pobožen plemenitaš, ki je živel na dvoru sicilijanskih kraljev. Nekega dne je bil s kraljem na lovu. Kralja je napadel divji merjasec. On ga je rešil gotove smerti, pa divja žival ga je hudo ranila. Hvaležni kralj je hotel svojega rešivca poplačati. Rekel mu je, naj mu razodene svoje želje. Viljelm ga prosi, da naj mu dovoli dvor zapustiti in v samoto iti, da bo tam zveličal svojo dušo. Ko mu kralj dovoli, se odpravi h sv. Konradu, puščavniku, ki je takrat živel po vodilu tretjega reda sv. Frančiška blizu mesta Noto na Siciliji. V ta spokorni red je stopil tudi Viljelm ter živel ko puščavnik po naukih, ki mu jih je dal sv. Konrad. Blizu mesteca Šikli (Scicli) si je naredil v gozdu bajto, kjer je molil, premišljeval in pokoro delal. V mestecu je opravljal cerkovniško službo. Ogibal se je sicer družbe in nepotrebnega občevanja z ljudmi, pa je vendar ljubeznivo sprejemal osebe, ki so k njemu hodile po tolažbo. Vsmiljen je bil z vbozimi, ki jim je pomagal po svoji moči, zlasti v njihovi bolezni. Bog ga je poveličal z mnogimi čudeži v življenju in po smerti.

Ko je preživel v pokori skoraj sedemdeset let, je vmerl 4. aprilja 1404 v petindevedesetem letu svoje starosti. Zvonovi v Šikliju so, kaker se poroča, sami od sebe zvonili ob njegovi sveti smerti. Duhovščina je prišla z veliko množico ljudi k bajti, kjer so našli svetega starčka, ki je mertev še klečal s sklenjenimi rokami in očmi proti nebu obrnjenimi. Neka nebeška svetloba je obdajala njegovo truplo. Prenesli so ga v župno cerkev svetega Matevža, kjer so ga djali v kamnito kersto.

*) Winkes, Seraphischer Tugendspiegel.

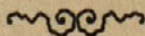
L' Aureola serafica, tom. II.

Mej zveličane ga je prištel papež Pavel III. 27. junija 1537. Ker so bili prebivavci mesteca na njegovo priprošnjo rešeni kuge 1570, so si ga izvolili za patrona in njegov spomin obhajajo vsako leto na belo nedeljo prav slovesno. Leta 1873 so preselili župnijo od sv. Matevža v cerkev sv. Ignacija, kamer so prenesli tudi telesne ostanke bl. Viljeljma.

Na pomoč ga kličejo v boleznih kile in za dež v veliki suši. Njegov praznik obhaja vsa tamkajšna škofija, ki ima svoj sedež v mestu Noto.

Mnogi župniki se tožijo, da ne morejo dobiti dobrega cerkovnika ali mežnarja. Za dobrega cerkovnika namreč zahteva cerkev ne samo, da zna gdo mašnika obleči in sveče prižigati, temuč tudi, da se spodobno vede v cerkvi, doma in v družbi. Cerkovnik mora biti vesten in pošten, da nobene reči, tudi koščka sveče, brez župnikovega dovoljenja v cerkvi ne vzame. Skerbeti mora, da je cerkev vsaj vsaki ponedeljek dobro, ne na pol pometena, da ne visijo pajčevine po zidu, po oltarjih in podobah. Gledati mora, da vsaki dan obriše klopi in spovednice, da osnaži sveče po službi božji. Znati mora oltarje okusno lepiti s cveticami. V cerkvi in zakristiji ne sme govoriti, ako ni prave potrebe, glasno pa nigdar. Dalje mora biti vljuden in postrežljiv z vernimi, zlasti ko želijo opraviti sveto spoved. Svojega duhovnika mora ne samo spoštovati, temuč tudi slušati, kar in kaker mu naroči; zakaj v cerkvi mora zapovedovati župnik, ne pa cerkovnik, kaker se pogosto ravno nasprotno godi. Dobro mora paziti, da ne vgasne večna luč pred oltarjem, kjer je shranjeno presveto Rešnje Telo. Po teh navodilih naj se ravna tudi cerkovnik, keterega ima vsaka mnogoštevilna in dobro vrejena skupščina tretjega reda. Ta naj namreč skerbi, da bo kapela ali oltar tretjega reda okusno s cveticami olepšan na dan mesečnega zbora ali skupščine, na praznik sv. Frančiška, sv. Ludovika kralja in patrona tretjerednikov, sv. Elizabete Ogerske, patrone tretjerednic, in za druge redovne slovesnosti. Udje tretjega reda, tu dajajte lep zgled!

P. A. F.

Duh tretjega reda sv. Frančiška.

Dr. P. G. R.

4. Tretjerednik in sv. vera.

Jezus nam pripoveduje v lepi priliki, kako je sejavec vsejal dobro seme na svojo njivo, ko so pa ljudje spali, je prišel sovražnik in prisejal ljuljko mej pšenico. (Mat. 13, 24). Tu vidimo v podobi, kar se godi tudi naše dni in sicer naše dni v obilniši meri, kaker nekedaj. Koliko jih je namreč dan današnjih, ki spe v malomarnosti, brez skerbi za dragoceno seme sv. vere, ki ga je vsejal Jezus Kristus v njih serca. Koliko jih je, ki si nič ne prizadevajo, da bi to seme v njih sercih kalilo in obrdilo svoj sad! Koliko jih je, ki ne mislijo kaker le na posvetne potrebe, ki nikoli ne povzdignejo duha nad malenkosti vsakdanjega življenja! Celu poveršno se učiti verskih resnic jim ni mari, nikar da bi jih globočje premišljevali.

Nekedaj ni bilo tako. O prvih kristijanih pripoveduje Dejanje aposteljnov (2, 42), da so bili stanovitni v nauku aposteljnov, to se pravi, da so se radi učili, kar jim je bilo verovati, in sprejete resnice tudi neprenehoma premišljevali, tako, da so se jim globoko v serca vtisnile in vse njih življenje presinile in prenovile. Zato so se v sredi spačenega, hudobnega sveta svetili, kaker zvezde v temni noči. Terno versko prepričanje jih je delalo močne in na vse pripravljene, po opominu sv. Petra (I, 3, 15) „pripravljene tudi odgovor dati vsakemu, ki bi jih vprašal po vzroku njihovega upanja“. In s koliko bistrumnostjo so odgovarjali sveti marterniki obojega spola, vseh stanov in vsake starosti na zvita vprašanja svojih sodnikov! Res, nad njimi se je izpolnila obljuba Jezusova, ki je rekel svojim učencem: „Ko vas bodo pa v shodnice vodili in pred gosposke in oblasti, ne skerbite, kako in kaj boste odgovorili in kaj boste rekli; zakaj sveti Duh vas bo učil tisto uro, kaj je treba reči“. (Luk. 12, 11. 12). Tega nikaker ne smemo tako umeti, kaker bi jim bil Jezus obljubil, da bodo v takih stiskah po narekovanju sv. Duha govorili resnice, ki se jih prej niso nigdar učili, temuč le, da jim bo dal sv. Duh najti hitro prave besede, ki bodo mogli ž njimi povedati, česar so

prepričani v svojih sercih. To prepričanje in torej to znanje so morali že prej imeti in tudi živeti po njem; sicer bi jih ne bili imeli za kaj voditi pred sodnike. Za neznane resnice bi tudi ne bili mogli biti pripravljeni vmreti, kaker so bili. O vseh svetih marternikih bi se torej smelo reči po pravici, kar beremo v cerkvenih molitvah o sveti Ceciliji: „Častitljiva devica je vedno evangelij Kristusov nosila v svojih persih in ne po dnevi ne po noči ni prenehala z nebeškimi pogovori in molitvijo“.

Tako prvi kristijani! In dan današnji? Ali je morda zdaj katoliškemu kristijanu menj potrebno, da ve, kaj ima verovati? O, to je dan današnji pač ravno tako, če ne še bolj, potrebno. Dan današnji, ko se ljudje raznih ver in never vse križem shajajo in mešajo po svetu, je za tiste katoličane, ki ne poznajo naukov svoje vere, kaker bi morali, nevarnost veliko večja, kaker je bila v starih časih, ko so ljudje le bolj zase živeli in s krivoverci in neverniki redko ali nikoli niso prišli v dotiko. Zdaj je to drugači. Vse okoli nas in že tudi v sredi mej nami vstaja več in več prav zagrizenih sovražnikov vere Kristusove, ki si na vso moč prizadevajo spodkopati kersčanstvo ter vničiti popolnoma zlasti katoliško cerkev, prepričani, da, če ta pade, pade vse drugo samo od sebe. Kaj se je zgodilo na Francoskem, je zadosti znano in zadosti grozno. Pri nas niso še tako daleč, ali že imajo većinoma v oblasti višje in srednje, več ali manj tudi že ljudske šole. Znanstvo, slovstvo, časopisje je po večem ali nekod skoraj popolnoma v njih rokah in po njem se širi nevera kaker povodenj, kaker vesoljni potop na vse strani, ne le po mestih in terjih, že tudi po vaseh in vasicah vse gori v poslednja gorska sela. Nevarnost je torej velika, ne le za učence po višjih in srednjih šolah, tudi za odrasle katoliške kristijane, zlasti meščane in delavce po mestih, pa tudi za kmetiško ljudstvo po deželi. Kaj se vse natveza ljudem, kaj se vse govori in piše in tiska in bere zoper duhovščino, zoper škofe, zoper papeža, zoper katoliško cerkev, zoper Jezusa Kristusa, zoper Boga samega! In kako učeno je navidez vse to! Kako imenitne in razsvetljene se čutijo oznanjevalci novega znanstva, znanstva nevere in svobodomiselnosti! Kako zaničujejo, zasmehujejo, psujejo mračnjake, ki verujejo še, kar je Kristus učil, kar so aposteljni oznanjevali, kar katoliška cerkev veruje in verovati vkaže!

Mračnjak, nazadnjak, klečeplaz, tercijalj in kar je še takih lepih priimkov — to mora biti že hraber junak, ki se jih ne vstraši. In v resnici ni lahko tudi za popolnoma prostega človeka, plavati proti reki, kaj še le za takega, ki je kaker koli navezan na ljudi, ki plavajo, kamer reka dere! In reka dere, dere, dere — kam? — v pogubljenje!

Kedo more vstaviti ta tok? Le Bog! Ali on je dal človeku pamet in prosto voljo in po tem, koliker je vsaki prejel te in one in kaker je ali po nji ali proti nji živel, po tem ga bo sodil, oprostil in poplačal, ali obsodil in kaznoval. „Za priči kličem denes“, pravi Bog že v starem zakonu, „nebo in zemljo, da sem postavil pred vas življenje in smert, blagoslov in prekletstvo. Izvoli torej življenje, da boš živel ti in tvoj zarod“ (Deut. 30, 19). V novem pa je naročil Kristus: „Pojdite po vesoljnem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarjenju. Kedor bo veroval in kedor bo kerščen, bo zveličan, kedor pa ne bo veroval, bo obsojen“ (Mark. 16, 15. 16).

Vera, ki nam jo je Bog razodel in jo katoliška cerkev uči, je torej pred vsem potrebna k zveličanju. Ali ta vera, to vidimo očitno in moramo priznati, ta vera je dan današnji v veliki nevarnosti. In to velja več ali menj za vsakega, imenitnega in preprostega, učenega ih neučenega. Vsaki je torej dolžan misliti na to, kako si jo bo ohranil sebi, pa tudi kako more pomagati, da si jo ohrani bližnji, ali da jo zopet najde, ako jo je zgubil. Pomočki v ta namen morejo biti gotovo različni; eden mej njimi in ne najzadnji je, o tem ni dvojiti, tretji red sv. Frančiška.

Sv. Frančišek sam, ki bi ga sicer protestantje radi častili ko nekakega predhodnika svojega Lutra, je bil v resnici tako ponižno veren in tako vdan rimski katoliški cerkvi, da se cerkvene molitve njegovega godu po pravici začenjajo z besedami: „Frančišek, mož katoliški“ („Franciscus, vir catholicus“), kaker se podobno začinja tudi napis na grobu, ki mu ga je oskerbel sam papež Gregor IX: „V. S. C. A. FRANCISCI ROMANI“ t. j. „Moža serafinskega, katoliškega, apostolskega, Frančiška Rimskega“ In kaker je bil sam katoliški, tako je hotel, da imajo biti katoliški vsi njegovi redovni bratje. V 19. poglavju prvega vodila naravnost zapoveduje: „Vsi bratje naj bodo katoličani, naj žive in govorijo po katoliško. Če se pa kateri oddaljijo od

katoliške vere in katoliškega življenja v besedi ali v dejanju in se ne poboljšajo, naj se iz naše bratovščine popolnoma izključijo“. V drugem, okrajšanem vodilu, ki ga je poterdil papež Honorij, pa naroča že glede tistih, ki žele biti sprejeti v red, „naj jih ministri skerbno izprašajo o katoliški veri in cerkvenih zakramentih, in če vse to verujejo in hočejo zvesto spoznavati in noter do konca stanovitno deržati“ itd., potem še le jih smejo sprejeti v poskušnjo. Čisto enaka je določba tudi za ženske, ki hočejo vstopiti v red sv. Klare. Glede tretjega reda pa pravi prvotno vodilo berž v 1. poglavju: „Če bodo kateri hoteli to življenje deržati in se jih k temu deržanju sprejme, naj se pred sprejetjem podveržejo natančnemu izpraševanju o katoliški veri in o pokorščini do imenovane cerkve. In če to za terdno obljubijo in zares verujejo, se smejo sprejeti. Skerbno pa se je treba varovati, da se kak krivoverec ali ki je na sumu krivoverstva ali slabega imena, kaker koli v to življenje ne sprejme. In če se najde, da je bil kak tak sprejet, naj se berž ko berž naznani preiskovavcu krivoverske hudobe, da se kaznuje“. — Naposled naroča skerbni oče še v svoji oporoki, kako imajo bratje ravnati s takim bratom (1. reda), ki ne bi bil katoličan. Sè vso previdnostjo, da jim ne ujde, ga imajo poslati v Rim kardinalju ostijskemu, zaščitniku in svarivcu reda.

Iz vsega tega je pač zadosti jasno, kako ostro je zahteval sv. Frančišek katoliško pravovernost od vseh, ki se mu kaker koli hočejo pridružiti. Da to tudi v novem vodilu III, reda papež Leon XIII. ravno tako zahtevajo, vidimo berž v 1. § prvega poglavja: „Sprejeti se smejo le taki, ki so . . . zlasti terdni v sveti katoliški veri in v podložnosti do rimske cerkve in apostoljskega sedeža“. —

Pa morda si bo kedo mislil: „To je že vse prav in lepo, vender vaš tretji red glede vere nikomer nič ne hasni. Tretjeredniki imajo vero, pa ne od tretjega reda, ker so jo morali imeti že preden so bili sprejeti. Drugi, ki je nimajo, pa ne morejo in ne marajo stopati v tretji red; saj ga zaničujejo iz dna serca in zasmehujejo o vsaki priliki in nepriliki“.

Temu nasproti moramo povdariti mi, da tretji red vender le more koristiti in mnogo koristiti glede vere prvim in morda kaj tudi drugim, gotovo pa tistim, ki so v sredi mej temi in onimi, in teh je dandanašnji še največ.

Tretji red koristi glede vere najprej svojim udom, ker jim vero ohrani. Drugi jo pogostoma zgubijo, ker bero slabe knjige in časopise; njim pa je to prepovedano. Seveda je prepovedano tudi drugim, ali ti niso nigdar radovoljno sprejeli te prepovedi in se torej tudi ne menijo za njo; oni pa so jo sprejeli radovoljno, ker so sami radi vstopili v III. red, oni jo bodo torej tudi radovoljno deržali. To velja tudi sploh glede vsega življenja po veri. Vsi kristijani so zavezani k takemu življenju, ali drugi se k temu nišo posebej premišljeno in radovoljno zavezali, tretjeredniki pa so se, oni bodo torej radovoljno tudi res tako živeli. In spodbujal jih bo k temu vedno tudi lepi zgleđ njih redovnih bratov in sester.

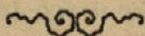
Da bodo pa mogli natanko po svoji veri živeti, jo bodo skušali dobri tretjeredniki tudi natanko spoznati. Ne bo jim zadostovalo samo to, kar so se ko otroci učili iz katehizma, ob času, ko so bolj na besede mislili, kaker na to, kar besede pomenijo. Ko tretjeredniki bodo skušali svoje znanje čedalje bolj spopolniti, resnice svete vere tudi prav in natančno razumeti. V ta namen bodo posebno pazljivo posiušali pridige in kersčanske nauke, pa tudi sami radi brali sveto pismo in njega razlago in druge dobre knjige o veri in njenih resnicah. Če kake reči sami ne bodo mogli razumeti, bodo o prvi priliki poprašali duhovnika, zlasti patra voditelja njihove skupščine. Tako bo znanje tudi preprostih tretjerednikov in tretjerednic lepo rastle in bodo sčasoma zadosti učeni, da bodo mogli tudi druge učiti. In kako lepo bo doma ob nedeljah in praznikih, ako bosta oče tretjerednik ali mati tretjerednica sama učila svoje otroke, preden so še v šoljskih letih, in pozneje, ko se že v šoli uče katehizem, pomagala jim in razlagala, kjer kaj ne morejo sami umeti. Ravno to lahko storita teta ali stric, ki nimata svojih otrok. Takim samskim tretjerednikom in tretjerednicam bo semtertja mogoče tudi iz drugih hiš otroke okoli sebe zbrati, zlasti take, ki vejo, da jih lastni stariši sami nič ne uče. Ako znajo lepo pripovedovati mikavne zgodbe svetega pisma, jih bodo kaj lehkō privabili. In koliko dobrega bodo tako storili! Tako rekoč igraje, brez vsake sile, brez zopernega strahovanja bodo vsadili perve kali svete vere v mlada nedolžna serca, ob času, ko se najlažje primejo in za vselej vkoninijo. Kako se bodo mogli veseliti pozneje, ko bodo videli, da

njih mali trud ni bil zastoj! Bog je blagoslovil njih delo in že tu poplačal z lepim vspehom; kako ga bo še le tam, kjer tudi najmanjše dobro dela ne ostane brez plačila!

Pa ne le samo otrokom, tudi odraslim in celo nasprotnikom vere morejo o priliki mnogo koristiti tretjeredniki, ki so v kerščanskem nauku dobro izvedeni. Nasprotniki niso vsi terdovratni, tudi niso vsi vere popolnoma zgubili; ponavljajo vgovore, ki so jih kje slišali ali brali, na videz morda s prepričanjem, ali celo sè zasmehom, ali v serci žele vender le dokaza, ki bi jih prepričal o resnici, ter jim vernil mir, ki jim ga je vzela dvojba. Da v takih primerih ne bodo v zadregi, je treba tretjerednikom seveda najprej jako natančnega znanja in posebne hitrosti v mišljenju in spretnosti v govorjenju, potem pa tudi velike poterpežljivosti. Ne bati se niti razžaljivega vgovarjanja; odgovoriti smejo včasih šaljivo, nigidar pa ne razdraženo, zbadljivo in surovo. Vse to ni vsakemu dano, zato tudi ni vsaki dolžan na ta način naravnost braniti svojo vero. Dolžan je pa vsaki po svoji veri živeti in tako nasprotnikom dokazati vsaj to, da kerščanska vera dela človeka v vsakem oziru spoštovanja vrednega. In že to je zadosti dokaza, da je dobra in torej resnična. „Ne more namreč dobro drevo slabih sadov delati, niti slabo drevo dobrih sadov delati“. (Mat. 7, 18). Bodite torej vsi tretjeredniki in vse tretjerednice v vsem svojem dejanju in nehanju taki, kakor veste, da imate biti po božjih in cerkvenih zapovedih in vašem svetem vodilu. Bodite sicer ponižni, prav iz serca ponižni, „skromnost vaša naj bo znana vsem ljudem“ (Fil. 4, 5), vender „naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 5, 16). Zlasti se nigidar in nikjer ne sramujte in ne bojte očitno spoznati svojo vero. „Vsaki, ki bo mene spoznal pred ljudmi, spoznal bom tudi jaz njega pred svojim očetom, ki je v nebesih; kedor me bo pa zatajil pred ljudmi, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim očetom, ki je v nebesih“, pravi naš Gospod Jezus Kristus (Mat. 10, 32. 33).

Pa, dragi tretjeredniki, tudi sv. Frančiška ne zatajujte pred ljudmi! Ne sramujte se svojega reda; častitljiv, katoliški red je! On vam ne dela sramote; glejte, da je vi njemu ne boste! Pogumno in brez boječnosti se pokažite povsod, kar ste; tretjeredniki svetega Frančiška, sprednja straža katoliške cerkve,

brambovci vere Kristusove! Lepo je to, časti vredno, serce povzdigujoče, — vender še ne zadosti! Še več morete in morate doseči! Namnožiti se morate, da vas bo kakor listja in trave, prava črna vojska kerščanstva. Že se je začelo živo gibanje tudi mej možmi in mladeniči. Ljubljanska moška skupščina ima, kakor se poroča, že jako lepo število dobrih, vnetih bratov — 76! Več ali menj vas je tudi v drugih skupščinah, ki niso še ločene v moške in ženske. Vsaki izmej vas pa pozna vsaj še enega dobrega kristijana, ki bi se rad pridružil tretjemu redu, ke bi ga le prav poznal. Naj nagovori takega moža ali mladeniča, naj ga povabi, ne bo se dolgo branil in kmalu bo vaše število podvojeno. Ti novi bratje pa bodo tudi vedeli vsak za keterega, ki bi rad vstopil; vaše število se bo početverilo, in tako dalje! Še je pri nas katoliško prepričanje živo mej ljudstvom; „mladeniška organizacija“ kaj mogočno raste; veselo, hvale vredno! Le nekaj bi bilo še želeti: cerkvenega posvečenja v tretjem redu, soeijaljni organizaciji velikega papeža Leona XIII. Na delo torej, bratje, na delo tudi ve, sestre! Tudi vam velja vse rečeno; tudi ve morete mnogo storiti za vero Kristusovo, nje rast in vspeh.

Tretjerednikom — politikom.

P. B. M.

Žalostna so poročila, ki so prihajala zadnja leta s Francoskega: o izgnanju redovnikov, o vgrabljenju cerkvenega premoženja, o odstranitvi verskega poduka iz šol, kratko, o silnem preganjanju katoliške cerkve. In ni še konec; pričakovati, ali bolje, bati se je še vse hujega, ker v Franciji, kedo še tega ne ve, se načertoma dela na zatertje ter odpravo pred vsem katoliške, potem pa sploh vsake vere.

Ko se ozirajo sedaj sovražniki cerkve v Francijo s ponosom, in to državo vesoljnemu svetu stavijo za zgled, naj bi pač služil neveseli pogled na njo katoličanom drugih držav v svarilo in resen opomin!

Mogóčni so nasprotniki katoliške cerkve na Francoskem, ker so oni, ki stoje na kermilu deržave, njeni najhujši sovražniki. Čujmo, kakšno je mišljenje nekaterih prvih vladnih mož. Viviani, sedanji poljedeljski minister, je l. 1906, koj po volitvah, rekel v zbornici, da si je prizadeval sè svojo stranko že od nekedaj, „zvezde na nebu vgasniti“, to je, vero v posmernost zamoriti. Klemansó (Clemenceau) je pisal (v svojem delu „La mélé sociale“ in v listu „Aurore“), še preden je bil minister, stavke, kaker: „Jaz porečem Bogu: ako nisi zadovoljen z menoj, bi me bil moral drugačnega vstvariti, in ničesar mi na to ne bo mogel odgovoriti“. Ali: „Po vzgledu velikega odpadnika, mojega plemenitega pradeda, ne čutim v sebi nobenega nagnjenja k podložnosti“. Žoré (Jaurès) je rekel 11. febr. 1895 v zbornici: „Ke bi se v otipljivi postavi prikazal pred ljudmi sam Bog, bi venderle človekova prva dolžnost bila, pokorščino mu odreči, in v njem gospoda, kateremu se podveržemo, ne videti, ampak le enacega, s katerim občujemo“. Sedanji justični minister Briand je v nekem nagovoru rekel ljudskim učiteljem: „Prišel je čas, da iz sere francoskih otrok izrujemo staro vero, ki je dopolnila svoj namen, ter denemo na nje mesto luč svobodomiselnosti. Čas je, da se kerščanskega mišljenja osvobodimo. Izgnali smo Kristusa iz armade, mornaríce, šol, bolnišnic, sirotišnic, sodišč: izgnati ga moramo iz deržave sploh“. Buisson, tudi izmej mož, ki vlečejo francoski deržavni voz, je zapisal (10. avg. 1904 v list „Radical“): „Naš cilj je, narod kaker rodbino in posameznega človeka od cerkve odtergati. . . . Mi hočemo deržavo brez Boga, šolo brez Boga, županstvo brez Boga, sodišče brez Boga, vedo in nravnost brez Boga“.

Sovražnost vlade proti cerkvi se je začela koj po vstavitvi tretje republike. Razne okoljnosti, katerih pojasnjevanje bi nas predaleč speljalo, so nanesele, da je ime „katoliško“ dobilo pomen „protirepublikansko“. Kaker znano, je papež Leon XIII. opominjal francoske katoličane naj se oklenejo republike. Ali, ke bi bili katoličani tudi iskali svojo rešitev v republiki, in bi se bili družili sè vsemi zmernimi strankami, bi za nasprotnike venderle bili imeli radikaljce in socijaliste, ki ne bi bili mirovali, dokler bi ne bili katoličani oropani vsacega vpliva. Dobri katoličani so si želeli nazaj čase kraljestva in se volitev niso vdeleževali. Tako so h kermilu deržave prišli le strogi repu-

blikanci, nasprotniki katoliške cerkve, ker za republikanca velja le tisti, ki se je kerščanstvu odpovedal.

Francoska republika se v resnici tudi sme ponašati, da 30 let sèm katoliški cerkvi ni izkazala nobene dobrote, pač pa, da je dolžnosti do nje, sprejete vsled pogodbe, koliker mogoče, slabo spolnjevala. Tako je n. pr. sam Pariz priča, da je ovirala popravljanje starih in zidanje novih cerkev. Pri nastavljanju urednikov za državne službe je nevernim osebam prednost dajala. V nobeni drugi državi se ni duhovščina tolikanj tlačila, višja in nižja, svetovna in redovna brez razločka. Kar je bil za rusko cerkev Pobedonoscev, to je več ko 30 let za katoliško cerkev na Francoskem Dimé (Dumay), vodja bogoslužja. Mejem, ko so se ministri 20 do 25 krat menjali, je on vedno ostal na svojem mestu. Zlorabljal je pred vsem pogodbo glede imenovanja škofov. Predložil je dva moža po pogodbi, ali vedno dva, katerih eden je bil sicer veren in pobožen duhovnik ali za škofa nesposoben, drugi pa zmožen, ali popolnoma vladen mož. Za keterega koli se je potem papež odločil, posledice so bile v vsakem slučaju iste: vlada je mogla segati poljubno v cerkvene pravice. Zato že Leon XIII. semtertje ni hotel poterditi za škofa nobenega izmej od vlade predloženih mož. Republikanski prefekti, podprefekti in župani so vodji bogoslužja pomagali in grenili življenje župnikom. Kaker s hlapci so delali ž njimi. To kaže jasno, zakaj so škofje in duhovniki tako malo premogli. Duhovščini je bilo prepovedano vsako prostogibanje, kaker: skupna posvetovanja škofov, okrajni ali škofijski cerkveni zbori, katoliški shodi. Zato niso mogli škofje složno delati mej seboj, ne duhovščina sè škofom. Vsak je hodil svojo pot. Tudi katoliški časniki so bili overti.

Od leta 1880 je vlada vedno očitniše pritiskala cerkev in zveste katoličane. Najnovejše preganjanje pa nam je tako še v spominu. Pričeli so z izgnanjem redovnikov. Ne brez vzroka!

Ker je vlada pri najmanjši priliki zagrozila z odtegnjenjem plače, zato je svetovna duhovščina pustila politiko pri miru. Redovni duhovniki so bili menj odvisni in so se tudi resprosteje gibali. Zato je rasel njih vpliv pri ljudstvu v isti meri, kaker je ugled svetovne duhovščine ginil. Njim so katoliški stariši izročali vzgojo svojih otrok. Njih šole je obiskovalo več učencev, kaker državne. Priljubljeni pri ljudstvu so bili re-

dovniki in redovnice tudi v bolnišnicah, sirotišnicah in drugih zavodih. Ali brezbožna vlada je sklenila redovništvo s Francoskega odpraviti. Že 1. 1902 je to storila z jezuiti, benediktini, kartuzijani, karmeliti in neketerimi drugimi redovi. Samostansko premoženje je pograbila. Obetala je priprostemu ljudstvu, da bo s tem denarjem vstanovila delavske zavarovalnice za starost. Bogastvo samostanov je računila na edno milijardo in pol to je 1500 milijonov. Ker pa se je, kaker v Napoleonovem času, cerkveno premoženje prodajalo pod nič — marisketeri bogat jud je s to kupčijo le še bolj obogatel —, prejela je država vsega vkup le osem milijonov. Zavarovalnic pa ni vstanovila do današnjega dne. Tako je bilo ljudstvo že opeharjeno; zgubo pa bo vsled pregnanja redovnikov še dalje dolgo čutilo. Koliko več davka mora zdaj plačevati za državne šole, bolnišnice itd.!

Na Francoskem, pa tudi zunaj Francoskega, se je menilo, da se bo cerkvi sovražna politika pač kmalu končala. Ali vihar se ni polegel, ampak še le ojačil se je. Po volitvah so prišli na kermilo še odločniši sovražniki. Lotili so se pri nastavljanju nekih praznih škofij. S hlinjeno prijaznostjo je vlada terjala od Rima, da prepusti nji prosto in neodvisno nastavljanje škofov in župnikov. V zahvalo bo republika posamezne župnije priznala ko „bogoslužne družbe“, ki pa bodo pod državnim nadzorstvom. Take pogodbe papež ni mogel poterčiti. Brezbožna vlada je odgovorila 9. dec. 1905 z „ločilno“ postavo.

Od nekedaj so bili prepričani vsi, ki so dobro mislili, da je blagostanje narodov mogoče le v prijazni edinosti svetne in cerkvene oblasti; kaker mora telo neločljivo združeno biti z dušo, da more bivati človek na zemlji, tako mora biti država, ki skerbi za telesni blager, in vera, ki skerbi za dušni, v vedni terdni zvezi. So namreč neketere reči, ketere gredo v področje cerkvene in posvetne oblasti obenem. Da bi se nobeni teh oblasti ne godila krivica, je cerkev glede takih reči sklepala pogodbe ali konkordate z državami. Tudi mej Rimom in Francijo je bila taka pogodba. V žalostnih časih pod Napoleonom I. sklenjena, ni bila sicer prevgodna za cerkev, vender se je je cerkev držala, dokler ni vlada razglasila „ločilne“ postave. Ta postava ni samo pretergala pogodbe (konkordata), ampak vzela cerkvi na Francoskem vso javno pravico. Francoska republika

cerkve kot take več ne pozna. Ne pozna ne škofij ne škofov, ne župnij ne župnikov. In tako je tudi katoliško bogoslužje sedaj na Francoskem v veliki negotovosti. Sicer je rečeno v postavi, da ostane bogoslužje očitno in vsakemu pristopno, Ali s to določbo je cerkev na slabšem kaker katerokoli društvo.

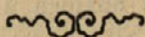
Zgodilo se je, da je iz neke pariške cerkve cerkvenik vnu zapodil neko ženšče, ki je prišlo noter brat neki brezbožni časnik, in da je, ker takrat službe božje ni bilo, vrata za njo zaperl. Iztirana je tožila, in mežnar, od sodišča obsojen, je plačal 50 frankov kazni. Tudi župniku se v cerkvi ne prizna nobena pravica; on torej nima moči, v cerkvi kakih izgrediv preprečiti. Ako opravlja noter službo božjo, jo opravlja kaker kak potujoč duhovnik. Cerkve so deržavna ali občinska last, dolžnosti popravljati jih pa te nimajo. Čez cerkve so od deržave nastavljeni „bogoslužni odbori“, ki štejejo po velikosti kraja 15 do 25 oseb. Vsak čas pa deržava „bogoslužni odbor“ lahko odstavi, ako se ji zdi, da ne spolnjuje svojih dolžnosti. Tako deržava kerščansko življenje lahko zaduši, keder in kjer hoče.

Zunaj cerkve je duhovnik brez vseh pravic. Župan mu lahko prepove, kaker se je tu in tam zgodilo, spremljati v cerkveni obleki pogrebni sprevod, kaj še le procesije!

Na javnih krajih je prepovedano vsako versko znamenje razen v cerkvi in na pokopališču. Na Francoskem so zdaj res blizu tam, kjer so bili leta 1792; razložek je le ta, de še ne teče kri. K temu ni vzroka, ker je vse mirno, manjka katoliške zavednosti.

Druga težava, ki se ima ž njo francoska cerkev sedaj bojevati, je pomanjkanje gmotnih sredstev. Vlada ni le vsake plače odtegnila vsem od škofa do zadnjega kapelana; vzela jim je (2. jan. 1907) tudi stanovanja. Glede mašnih vstanov je hudomušno rekla: „Ker deržava ne prizna nobene cerkve več, tudi ne more skerbeti, da bi se maše opravljale“. In tako je vse cerkveno premoženje in vse vstanove deržava poropala. Nastalo je resno vprašanje, od kod se bo jemala v prihodnje duhovščina? Res, pri vstopu v bogoslovnico morajo biti višji razlogi merodajni; ali, da take razmere ni mogoče, da ne bi ostrašile tudi mladeničev, ki imajo resničen poklic in najboljše namene, to je jasno. Ali ni žalostno, da so se morali poprijeti,

da se prežive, mnogi duhovniki kakega rokodelstva ali oberti? Pravi svetnik bo moral biti mladenič, ki si bo odslej izvolil duhovniški stan. Svetnikov pa je malo na svetu. Skoraj gotovo bo nastopilo torej v kratkem času občutno pomanjkanje duhovščine. Marisketera cerkev bo ostala brez duhovnika. Sicer je zdaj tu in tam pri tolikem brezverstvu, tudi mej priprostim ljudstvom — cerkve so tudi ob nedeljah in praznikih skoraj prazne — duhovnik že res skoraj odveč. (Dalje prih.)

Vaje duhovnega življenja.

P. A. M.

IV. Poglavlje.

O potrebi zatajevanja.

Kako potrebno je zatajevanje samega sebe nas uči sv. apostelj Pavelj, ko pravi: „Ako boste namreč po mesu živeli, boste vmerli; ako pa boste dela mesa z duhom zamorjevali, boste živeli“. Rim. 8, 13.

Zatajevanje je čednost, ketera stori, da kristijan s terpljenjem in mertvenjem kroti svoje meso ter se trudi zatreti grešno poželjivost in huda nagnjenja.

Ali smo bili vedno prepričani, da je zatajevanje s kerščanskim življenjem tesno združeno in neobhodno potrebno za naše zveličanje?

Ali smo mislili na to, da ss nam nobena vaja tolikokrat ne priporoča v sv. evangeliju, kaker vaja v zatajevanju in da besedē Gospodove: Človek si mora silo storiti, samega sebe zatajiti, svoje življenje sovražiti, svoj križ nositi in za Kristusom hoditi, po nauku svetnikov nič družega ne pomenijo, kaker, da se moramo zatajevati?

Ali smo bili prepričani, da je to ravno to, kar uči sv. apostelj Pavelj, ko pravi: „Keteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in poželjivostmi vred“? Gal. 5, 24.

Ali smo tudi mi tako prepričani, kaker so bili svetniki, da se duša, ketera se ne zna nič zatajevati, prav gotovo po-

stavi v nevarnost, da se spremene njena slaba nagnenja v strasti, strasti pa jo pahnejo v pogubljenje?

Zatajevanje daje grešniku priložnost, da zadostuje božji pravičnosti, in kristijanu, da se klanja božji svetosti. Ves napredek v čednosti in kerščanski popolnosti sloni na tej vaji v zatajevanju. Kaker je razberzdanost in prevelika prostost vir vseh hudobij in vzrok vsega hudega, tako je zatajevanje podlaga čednosti in vir vseh dobrot.

Učimo se od svojega božjega učenika to čednost visoko ceniti in ljubiti. Lahko bi bil on, ke bi bil hotel, rojen v bogastvu, lahko bi bil živel v veselju, lahko bi bil vmerl brez bolečin; vender si je izvolil vboštvo, terpljenje in smert na križu.

Vsaketeri, ki to čednost ljubi, vedno išče kako, bi se mogel zatajevati; vadi se v tej čednosti in po zgledu svetnikov se veseli, ako se more kaj zatajiti. Veseli ga, keder dobi priložnost, da si je treba silo storiti. Ako ga kedo žali, ni vznemirjen, se noče maščevati, vedno ostane do njega enako ljubezniv. Ne pritožuje se nič čez težave pri vaji čednosti, dopadejo se mu osebe, ketere se znajo premagovati in rad se pogovarja o zatajevanju.

Ker pa dobro ve, da mora biti življenje pravega kristjana vedna pokora, in da toliko napredujemo v popolnosti, koliker sami sebi silo storimo, se mu zdi, da je dan zgubljen, keterega je preživel brez zatajevanja. Zato piše pobožni Tomaž Kempčan: „Strah pred težavo ali trud v bojih mnoge ovira v napredovanju in gorečem poboljšanju. Toda mej vsemi v čednostih najbolj rastejo tisti, ki s trdom moško prenašajo, kar jim je bolj težko in nasprotno. Zakaj tam človek bolj napreduje, ter si služi večo milost, kjer samega sebe premaguje in v duhu zatajuje. Le toliko boš rasel v dobrem, koliker boš sam sebi sile storil“.

Po teh znamenjih se vprašajmo, ali cenimo in ljubimo zatajevanje? O moj Bog! večna modrost, tebi ne dopadejo duše, ketere se ne znajo zatajevati. „Modrost, kje se najde? in kje je mesto razumnosti? Človek ne pozna nje cene in ne najde se v deželi tistih, ki sladno žive“. Job 28. Napolni me, o Gospod, milostno z ljubeznijo in spoštovanjem zatajevanja, da bom potem, ko se odrečem nasladnosti in veselju življenja in

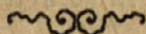
serčno pri vsaki priložnosti sam sebi silo storim, s teboj nerazločljivo združen in bom mogel govoriti sè sv. Pavlom: „S Kristusom sem na križ pribit“. Gal. 2, 19.

Celo življenje našega nebeškega učenika je bilo vedno zatajevanje, saj pravi sv. apostelj Pavelj: „Kristus ni sam sebi dopadel, temuč kaker je pisano: Zasramovanja tistih, ki so tebe zasramovali, so name padla“. Rim. 15, 3.

Zasramovanje in zaničevanje je Kristus voljno prenašal, da bi ljudi pridobil, tedaj njim za ljubo. Njegovo meso ni bilo, kaker je naše, vpornosti podverženo; delal je vedno po nagibih sv. Duha, vendar nas on uči po svojem preroku, da je vedno živel v terpljenju in delu. „Vbog sem in v težavah od svoje mladosti“, Ps. 87. 16, in sicer zato, da bi nas učil ljubiti zatajevanje in da nam je milost pridobil. Porabimo torej in posnemajmo njegov zgled. Kristijan, kateri ljubi zatajevanje, redno kroti svojo spačeno natoro, berzda svoje strasti, zatira svoja slaba nagnenja in vrejuje vse svoje moči, svoje notranje in zunanje čute po nauku sv. vere. Ne brani se terpeti težav in rad se odpove vgodnostim in veselju, tudi dovoljenemu. On beži pred svetom in posvetnim veseljem in rad se odpove mehkužnosti. Ker ve, da je njegovo telo suženj, ki se rad upre svojemu gospodu, ako se ga predobro redi, zato mu odtegne včasih tudi kaj potrebnega, da ga s tem vpogne in podložnega ohrani, kaker govori modri v sv. pismu: „Kedor svojega hlapca z mladega mehkužno izreja, bo pozncje njegovo termo čutil“. Preg. 29, 21.

Slednjič si vedno prizadeva, v vsem Jezusu Kristusu podobn postati in rad vidi, da je ž njim v zapuščenosti in pomanjkanju na Kaljvariji in na križu. Vprašajmo se, kako smo se mi doslej vadili v zatajevanju, kako smo zatirali svoje strasti, berzdali svoje čute, kako smo ravnali sè svojim telesom.

Moj Bog, ker obstoji velika sreča kristijana v tem, da sledi tvojemu Sinu, in ker mu morem le po poti zatajevanja slediti, zato se hočem z veseljem zanaprej vaditi v tej čednosti. Daj mi, o moj Bog, tvojo milost in vtisni globoko v moje serce besede, ketere je On sam govoril: „Kedor hoče za menoj priti, naj zataji samega sebe, naj vzame vsaki dan svoj križ nase in naj hodi za menoj“. Luk. 9. 23.

Skerbimo za zdravje!

Vsakega človeka prva in najimennitniša dolžnost je gotovo: skrbeti za dušo. Ali pri vsem tem vendar ne smemo pozabiti na telo, ki je posoda duše, in sicer prav dragocena posoda, dragocena zlasti zato, ker je ne moremo nadomestiti z drugo, ako eno pokončamo. Kedor hoče torej Bogu služiti, ta mora tudi za telesno zdravje skrbeti. Res je sicer, da se Bogu lahko služi tudi z oslabeledim, z bolnim telesom, in imamo za to mej svetniki in svetnicami mnogo krasnih zgledov. Ali kedo nam bo oporekal, če terdimo, da so zdrava telesa vendar le najbolja tudi za službo božjo? Saj sv. cerkev sama gleda na to, da si izbere za mašnike, ki imajo opravljati službo božjo v ožjem pomenu besede, koliker se le da, krepke in zdrave mladenci. Bolniki naj bodo seveda le potolaženi! Oni store svojo dolžnost, ako so v bolezni iz ljubezni do Boga poterpežljivi in udani; mi hočemo reči samo to, da je zdravje tudi z ozirom na dušo velike vrednosti, in zato opominjamo: Skerbimo za zdravje!

So namreč dvojne verste ljudje, ki v tem ne delajo prav: nekateri za zdravje preveč skerbe, drugi premalo; še bolj jasno rečeno: gospoda navadno preveč, priprosti ljudje pa ne redko premalo. Srednja pot bo tudi tukaj, kaker povsod, najboljša.

Tisti, ki skerbe preveč, naj bodo samo omenjeni! Da bi človek za telo, ki je obsojeno v smert, čez mero skrbel, to bi bilo nespametno. Kje bodo ob vstajenju drage obleke, zlati perstani in uhani, ki so nekedaj mehkužno telo lepotičili? Ne bo jih več, zakaj vse to bo prešlo. Razdišala se bo vsa še tako dragocena dišava, in nekedanja skerb za telo se ne bo poznala na njem. Samo čednost in greh bo še spoznati, prvo po častljivosti, drugo po ostudnosti telesa.

So pa tudi ljudje, in njih število ni majhino, ki za telo premalo skerbe. Ne pravimo, da mu ne dajo jesti in piti, saj se to včasih morda še v preveliki meri godi; pač pa se premalo brigajo za zdravje telesa.

Pri tem pogosto zajdejo v neko nasprotje: če je sè skerbjo za zdravje združeno kako zatajevanje, pa bodisi še tako majhino, o, tedaj se na skerb za zdravje kaj hitro pozabi; kedar

pa gre za mehkužnost, tedaj se pa ravno tisti ljudje na zdravje sklicujejo. V cerkvi jim je po leti prevroče, po zimi premraz; v gostilni mej dimom in kvartami pa zmirom prav. Preveč uživati je seveda zdravju škodljivo; „ali kedo se bo vedno premagoval?“ pravijo taki ljudje.

Podlaga torej je tudi telesnemu zdravju, kaker dušnemu, zatajevanje. Kar nam škodi, tega se ogibljimo, če tudi težko; kar nam pa koristi, tega se po svojih močeh držimo, če tudi ne gre brez premagovanja. To je glavno vodilo!

V posameznosti se pa seveda mi ne moremo spuščati, zakaj to je stvar zdravnikov. Le nekaj bolj splošnih nasvetov hočemo dati; spregovoriti hočemo o rečeh, ki se same ob sebi razumejo, in jih vsak sam ve, samo misli ne na nje.

Tako bi pred vsem priporočali snažnost pri ljudeh in živini, v hiši in zunaj hiše: to je prvi pogoj zdravja! Zato se je pa treba zjutraj pošteno umiti in snažno, svojemu stanu primerno, obleči. To velja ne samo za odrasčene, ampak tudi za otroke. Če se ti ne znajo še sami, naj jih umije in napravi mati, ali pa kaka večja hči. Kako gerdo je videti sem ter tja majhine otroke, ki se jih derži vmazanost enega ali še več tjednov, mejtem ko se nosi njih stariša sestra kaker kaka mestna gospodična. Namestu da si zvija lase in barva lica, naj bi rajši vzela skledo vode in umila mlajše bratce in sestrice, in jih lepo počesala, da se jim na glavi kaj ne zaredi.

Poglejmo v hišo, od koder smo videli priti to nališpano gospodično! Ura je že deseta, pa nihče še ni postlal, nihče odperl oken, da bi se malo prezračilo; otroci se valjajo po tleh v prahu in smeteh pol nagi in vmazani, kaker bi bila voda najdražja stvar na svetu. Tako pa ni samo denes, dan za dnem se to ponavlja. Potem ni čuda, da se bolezni vedno bolj širijo, da vedno nove nastajajo; eden glavnih vzrokov je nesnaga. Nepotrebni lišp, ki se zapravi zanj toliko težko prisluženega denarja in pa mnogo drazega časa, zdravju prav nič ne koristi, nasprotno še dostikrat škodi; snažnost pa, ki je tako po ceni, je polovica zdravja.

Sè snago v tesni zvezi je čist in dober zrak. Opirajmo torej zjutraj, ko vstanemo in se opravimo, da se nam izba dobro prezračí; pa tudi mej dnem je treba večkrat odpreti, zlasti ob lepem vremenu. Tisti so v veliki zmoti, ki mislijo, da se

po zimi ne sme odpirati oken, ako je zakurjeno; da bi namreč toplota ne šla vun. Seveda ne bomo v peči Kurili, ob enem pa cel dan odperta okna imeli, to se razume, da ne; ali vedeti moramo, da smerdljivi zrak ni samo škodljiv, ampak se tudi ne segreje tako hitro kaker sveži, da torej na toploti še pridobimo, če včasih, recimo na vsaki dve uri za kakih pet minut odpremo, da se zrak spremeni. Ni se treba torej tako neznanosko bati, kaker tisti, ki bi po zimi najraje še vrata zazidali, da bi nihče z odpiranjem vetra ne delal in mraza spuščal v izbo.

Najboljši zrak pa uživamo, kedar smo na prostem. Kmet, ki ima svoje delo zlasti zunaj na polju, je navadno tudi zdrav, ako sicer redno živi. Drugače pa je z rokodelci in z delavci po tovarnah: ti morajo večino svojega življenja preživeti v zaduhlih prostorih, ki jih dostikrat še zračiti ne morejo in ne smejo. Če je enemu prav, da se okno odpre, pa drugemu ni; tebe boli glava od slabega zraka, tvojega soseda pa zobje, če le malo veter potegne. Kaj je tukaj storiti? Naj bi skerbeli taki ljudje, da se vsaj ob prostih urah in dnevih, zlasti ob nedeljah in praznikih navžijejo dobrega zraka. Čemu torej ravno ob teh dneh posedati po zakajenih, nesnažnih gostilnah, namesto iti na sprehod v bližnjo okolico, ako mogoče v gozd, ali kamer si že bodi, samo da se vživa čisti zrak, ki je našemu telesu tako potreben kaker ribi voda? Kedor bo tako delal, bo hodil ob pondeljkih vesel in zdrav na delo, ne pa bolan in bolj utrujen kaker ob sobotah zvečer domov prihaja.

Posebne važnosti za zdravje je nadalje zmernost v jedi in pijači. In koliko se v tem oziru greši zoper ljubo zdravje! Nimamo v mislih preobjestne gospode, ki si zmišljuje drage in izredne jedi in pijače, ki so pri vsem tem dostikrat tudi zelo škodljive; pač pa mislimo zopet na priproste ljudi, in sicer na tiste, ki mej tjednom stiskajo in stiskajo, ob nedeljah in praznikih pa gre vse po gerlu, na tiste, ki bi svoji družini še neslanega kropa kmalu ne privoščili, da imajo le sami za gostilno več. Družina doma zmerzuje, otroci vpijejo po kruhu, mati jih more le sè solzami tolažiti; oče pa s pijačo in kvartami zapravlja svoje zdravje in svoj tjedenski zaslužek, ki bi lahko vsa družina živela od njega, če ne po baronsko, pa vender pošteno. Mari bi pil oče doma svoj kozarec vina, otrokom da!

pa kruha in sadja; to bi bilo veselo in srečno družinsko življenje, ki bi mu ne manjkalo tudi blagoslova božjega.

Kaj naj potem porečemo h temu, da take verste „očetje“ in „možje“ rešujejo tako imenovano „socijalno vprašanje“?!

Naj rešijo najpervo sebe in svojo družino, potem naj mislijo še le na kaj drugega.

Čudni, neumljivi ljudje! Zemljo bi radi v nebesa spremeni-
nili, vsem bi radi pomagali, samo za tiste, ki so jim najbližji,
nimajo ne serca, ne časa. Njih otroci so slabi, bolehave radi
pomankanja dobre, tečne hrane; sami pa tudi niso zdravi, ker
si vse preveč privoščijo. O vi čudni reševalci socijalnega
vprašanja, doma, doma ga rešujte, doma skerbite, da boste
imeli vsi, kar vsacemu gre, da bo za vse prav preskerbljeno;
pred domačim pragom pometajte!

Kaj pa post, ali škodi zdravju? — Tako kaker je dan-
današnji splošno vpeljan v katoliški cerkvi, gotovo ne, na-
sprotno še koristi.

Ni dolgo tega, kar smo brali v nekem nemškem znanstvenem listu spisek nekega zdravnika o postu. V tem spisku je rečeno, da se dandanašnji v prav mnogih deželah preveč mesa je, in da to na zdravje slabo vpliva. Naši bravci se bodo nasmehnili, „saj ga še nimamo ne, kako bi ga potem jedli!“ No, mi hočemo le reči, da je post, tak kaker je zdaj v naši cerkvi vpeljan, tudi glede zdravja koristen. Veliko strožji post kaker naša ima ruska cerkev; seveda bo menda tudi pri njih blizu tako kaker pri nas: ubogo ljudstvo, ki se težko posti, ga derži, gospoda, ki bi to lahko storila, pa ne.

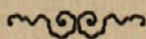
Komer je kaj za zdravje, mora posebno paziti, ako je po okoliščinah prisiljen po gostilnah obedovati, da ne stakne kake bolezni radi pokvarjenih jedi in pijač, kakeršnih se zlasti po različnih postajah veliko proda. Ako je le količkaj mogoče, naj žlodec poterpi do doma ali pa vsaj do kake zanesljive in dobre gostilne.

Cigaret nam pa menda ni treba omenjati, kako škodljive so zlasti tistim, ki jih ravno največ pokade, namreč mladim ljudem. Pa kaj pomaga? Sviri in sviri, reci tudi ostro besedo, zastonj bo. Samo grob stori konec temu prismojenemu veselju.

Zdravju pa škoduje tudi vsaka huda strast, ako je dovolj ne krotimo. Slaba stanovanja, preuaporno delo, tovarne, vse to

ni vedno pravi in glavni vzrok bolezni ali prezgodnje smerti, ampak nekaj drugega: greh, strast, to zlasti morí ljudi. O da bi mogli mertvi govoriti! koliko bi lahko povedali živim! Mi smo jih pomilovali, ko so vmirali, da so obsojeni v tako zgodnjo smert. In res so bili obsojeni, pa obsodili so se sami, ko so se vdali strastem.

Mladina, še tebi nekaj besedi: Ne bom imenoval greha, ki te tolikanj vleče in mika, ki ima pa tako strašne posledice za dušo in telo. Ta greh zlasti ruši zdravje in koplje grobove, ta greh ti jemlje erdečo barvo z lic, ta ti izmozgava moč iz telesa. O da bi mogli grobovi govoriti! kaj bi ti vse povedali, kako čudne reči in strašne bi prišle na dan! Ali tudi od živih se lahko učiš, ljuba mladina! Poglej te sence, ki se premikajo leno in mertvo mej nami, ali boljše rečeno: nikar jih ne glej, ne poslušaj njih gerdega govorjenja, beži daleč od njih, da se ne okužiš, da se ne zastrupiš! Beži, beži, beži! P. V. K.

Ivanka Sinjska,

daljmatinska tretjerednica.

P. M. S.

IV.

Početek skušenj.

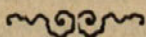
Perva leta po njenem spreobrnjenju sem ji priporočil nekega spovednika, in ko je bil ta premeščen iz Sinja, priporočil sem ji drugega, potem tretjega, o katerih sem bil prepričan, da so najsposobnejši za to. Gledal sem, da za Bogom, postavi v nje svoje popolno zaupanje. Prizadel sem si tudi, da bi si dobila drugega duhovnega voditelja namesto mene. Hodila je k rečenim spovednikom, ali mene ni hotela nikedar pozabiti. odreči se mojemu jako slabemu vodstvu. — Bog zna, da se hinavsko ne ponižujem; resnica je, kar pravim o slabem vodstvu od moje strani. Uspešno voditi take osebe more samo resnično kreposten človek, ki natančno pozna tisto versto duhovne znanosti (askeze), ki uči, kako treba voditi duše h kerščanski popolnosti, in zraven tega, da mu ni sè sedmimi pečati zape-

čatenjena knjiga tista uzvišena znanost (mistika) ki kaže, kako treba pomagati pobožni duši, da z voljo in razumom, ojačenim z nadnaravnim delovanjem svetega Duha dojde do popolnega zedinjenja z Bogom, nekaljeno resnico in neskončnim dobrim, koliker se da doseči v tem vmerljivem življenju.

Mej tem se ni še končalo prvo leto, in Bog popelje Ivko na tisto pot, po kateri navadno vodi izvoljene duše. Njeno skušanje je bilo zelo težko in ni prestalo do smerti. To pa, čemur pravimo trapljenje duha, je trajalo brez prestanka sedem celih let, in postajalo je vsaki dan večje in strahovitiše. Sumnja o vrednosti svojih spovedi, strah, da ne ljubi Boga in da ni v milosti božji, tema v pameti, otožnost in nemir v srcu, popolno pomanjkanje vsake čutljive tolažbe v prejemanju svetih sakramentov pokore in obhajila, neizrekljive smertne tesnobe duha, skušnjave proti veri, proti upanju, proti vsim čednostim: to je bil pravi pekel za njo, kaker je sama sè žalostnim srcem pravila.

Pri vsih tih britkosti se je hotela še le zdaj naučiti brati. To je tudi kmalu dosegla, ker je bila zelo bistroumna. Tedaj ji je gospodinja nekolikokrat pokazala, kako se piše; in tudi to se je hitro naučila. Zdaj me po gospodinji poprosi, naj bi mi smela pisati, da mi razodene stan svoje duše.

(Konec tega poglavja prih.)

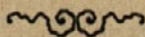
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: br. Prokop Godler, lajik 1. reda sv. Frančiška, slikar, † v Novem mestu 20. marca t. l. v 84. letu svoje starosti; br. Daniel Glagovšek, lajik 1. reda sv. Frančiška, † v Ljubljani 9. marca t. l., br. Erazem Zabukovec, samostanski tretjerednik, organist, † v Nazareta na Štaj. 25. febr. t. l.; rajni tretjeredniki skupščine goriške: monsinjor prelat dr. Jožef (Fran. Ser.) Gabrijevčič, bivši vodja osrednjega bogoslovnega semenišča in profesor bogoslovja, nam vedno zvest prijatelj in blag dobrotnik, poslednja leta tudi knezo-nadškofijski komisarij našega redovnega učilišča na Kostanjevici, vmerl po daljši hudi bolezni 24. marca t. l.; preč. gosp. Jožef (Izidor) Golob, kurat v Podgori pri Gorici, tudi poseben prijatelj in dobrotnik našega samostana in sta-

noviten podpornik „Cvetja“, nevtrudljiv delavec v vinogradu Gospodovem v cerkvi in zunaj cerkve, težko nadomestljiv v važni in težavni duhovni občini podgorski, kjer je bil blizu 23 let goreč dušni pastir svojim duhovnim ovčicam, ki po pravici žalujejo za njim; vmerl je po kratki, hudi boleznii v 60. letu svojega življenja v pondeljek 15. marca t. l.; dalje: Frančiška (Marija) Koblar iz Zalega loga, Justina (Klara) Ipavec iz Ročinja; kamniške skupščine: prečast. gosp. **Gregor (Tomaž) Maloverh**, duhovni svêtnik, župnik v Št. Vidu nad Ljubljano, Uršula (Elizabeta) Oražem s Homca, Marija (Katarina) Sterle iz Kamnika, Marija (Klara) Poljanšek iz Sel, Marija (Terezija) Rems iz Št. Ulriške gore, Johana (Marjeta) Čer nič iz Kamnika, Marija (Klara) Antonin iz Tunjic, Uršula (Marjeta) Žagar iz Gozda, Uršula (Elizabeta) Trobušak; podružnice Zg. Tuhinjske: Jozefa (Klara) Jeglič, Mihael (Anton) Baloh (vmerl v novicijatu); dalje kamniške skupščine: Terezija (Deljina) Golob, Jera (Terezija) Zarnik, Marija (Alojzija) Klopčič, Janez (Aljkantara) Mušič, vsi ti iz kamniške fare, Marijana (Ana) Ipavec iz Komende, Jera (Pavla) Komatar iz Stranj, Marijana (Terezija) Štupar iz Mekinj; pazinske: Jurij (Ludovik) Križmanič iz Tinjana, Frančiška (Elizabeta) Sironič iz Pazina; tomajske: Ana (Sofija) Širca, Marija (Alojzija) Tavčar, Marija (Evgenija) Filipič, Josip (Konrad) Čefuta, Marijana (Izidora) Kobal, Terezija (Marcelina) Gorup; Marija Fič in Ana Dobnik, tretjerednici v Čadramu; mariborske: Marija Meško iz Svetinj, Elizabeta Stibler, Kuna Vihar, Elizabeta Janžek in Marija Legat iz Maribora, Jakob Garber iz Kamnice, Ana Šiker od Sv. Jakoba v Slov. gor., Marija Malek od Male Nedelje, Terezija Mezner, Jakob Pažek, Marija Plazonik, Helena Ciglar, Marjeta Altbauer, Terezija Konečnik, Marija Plazonik (druga), Alojzija Placet, in Barbara Kozjak, vse iz Remšnika; sestra Marija Rozalija Tešija, šolska sestra III. reda sv. Frančiška, † 1. marca t. l. v Mariboru; brežiške: Neža Mertel iz Brežic, Marija Ban iz Zdolj, Neža Golob iz Rajhenburga; svetotrojiške: od Sv. Trojice Katarina Ferk, od Sv. Ane Alojzija Pihler, Ana Mihelič, od Sv. Benedikta Ana Hobot, od Sv. Antona Marija Erman, od Negove Marija Pavlič, od Kapele Marija Mali, Apolonija Gutman, od Sv. Jurija na Ščavnici Marija Merčnik, od Vurberga Karelj Kramberger, od Sv. Lenarta pri V. Nedelji Jurij Rižnar, Anton Bezjak, Martin Muhič, Terezija Majcen, Neža Janžekovič,

Marija Hanželič, Marija Lah, od Sv. Lovrenca v Slov. gor. Marija Ostrž, Ana Rep, Ana Fras, Ana Petek, Neža Šotner, Jurij Nigl, Ana Kekec, Ana Rep, Marija Zelenko, od Sv. Marjete niže Ptuja Lucija Bratušu, od Sv. Petra pri Mariboru Jozefa Lešnik; čer niške: Elizabeta (Terezija) Košuta.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: č. p. Teodorik Murn, ki se že 1. julija l. l. ne more premkniti, s postelje; neka bolna tretjerednica kamniške skupšične; br. Metod Šarc, lajik reda manjših bratov konventualjcev v Čresu (Istra); neka od božiča bolna tretjerednica, ki terpi posebno po noči velike bolečine. da bi ji vsmiljeni Bog, če je njegova sveta volja, po priprošnji Matere Božje, sv. Jožefa in sv. Frančiška podelil ljubo zdravje v pomoč bratu duhovniku tretjeredniku, ki mu je po zgledu sv. Marte vestno skerbela za hišne potrebe; neka tretjerednica priporoča svojega sorodnika, ki terpi v nogi hude bolečine že 6 mesecev; tretjerednica A. K. v Z. za pomoč v veliki stiski in zadregi; neka gospodinja za zdravje pri živini in blagoslov pri hiši; neka mati priporoča svojo hčerko, da bi napredovala v dobrem; neka tretjerednica dva brata, da bi potihnil prepir mej njima; H. T. za pomoč v dušnih in telesnih težavah; dve bolni osebi svetotrojiške skupščine; neko dekle priporoča svojega brata za spreobrnjenje in stanovitnost v dobrem sedaj ko je poklican k vojakom, nadalje sebe in vse svoje, posebno pa stariše za zdravje in poterpežljivost ter vdanost v božjo voljo; J. Gr. priporoča pokojno mater in bolnega dušnega pastirja; E. G. za milost stanovitnosti v dobrem.

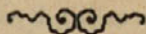

Zahvala za vslišano molitev.

Neka oseba se zahvaljuje preblaženi Devici Mariji in sv. Jožefu za naglo ozdravljenje poškodovane roke; neka tretjerednica presv. Sercu Jezusovemu, bl. Devici Mariji in sv. Antonu, da je po obljubljeni in opravljeni devetdnevni zadobila zdravje, brez zdravniške pomoči; neki tretjerednik iz Vojnika za prejete milosti; J. G. presv. Sercu Jezusovemu, Mariji, sv. Jožefu in sv. Antonu za večkratno pomoč v raznih potrebah; El. Gl. presv. Sercu Jezusovemu, Mariji, sv. Jožefu, sv. Frančišku Seraf., sv. Antonu in sv. Vincenciju Pavl. za milost poklica v redovni stan; M. C. sv. Antonu, da je našla neko zgubljeno dragocenost.

Za kitajski misijon

je poslala v Kamnik Marija Dolinar: 10 K; k nam g. Štefan Jenko, vikarij v Podgrajah (p. Ilirska Bistrica) 3 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1909.

Mesec aprilj.

1. četrtek: sv. Martina, d. m. 2. petek: Mnti Božja 7 žalosti, sv. Frančišek Paveljski, sp. 3. sobota: sv. Benedikt Filadelfijski sp. 1. r. P. O. 4. nedelja, cvetna: sv. Izidor, šk. c. u. 5. ponedeljek: sv. Vincencij Fererij, sp. 6. torek: bl. Tomaž Toletinski, m. 1. r. 7. sreda: bl. Marija Krescencija, d. 3. r. 8. četrtek, veliki: bl. Julijan sp. 1. r. R. P. 9. petek, veliki: bl. Arhangelj, sp. 1. r. 10. sobota, velike: bl. Karelj Secijski, sp. 1. r. 11. nedelja, velika: sv. Leon I. p. c. u. P. O. V. O. 12. ponedeljek, velikonočni: bl. Angelj Klavaški, sp. 1. r. 13. torek, velikonočni: sv. Hermene-gild, m. 14. sreda, velikonočna: sv. Justin, m.	15. četrtek velikonočni: sv. Cirilj Aleksandrijski, šk. c. u. 16. petek, velikonočni: sv. Rafaelj arhangelj. P. O. (ponovljenje ob-ljub). 17. sobota bela: sv. Cirilj Jeruzalem-ski, šk. c. u. 18. nedelja, bela: bl. Andrej Hibernon, sp. 1. r. 19. ponedeljek: bl. Konrad Askulanski, sp. 1. r. 20. torek: bl. Leopold Gajški sp. 1. r. 21. sreda: sv. Anzeljm, šk. c. u. 22. četrtek: sv. Sotér in Kaj, m. 23. petek: bl. Egidij, sp. 1. r. 24. sobota: sv. Fidelij Sigmarinški, sp. 1. r. kap. (P. O.) 25. nedelja, 2. po vel. noči: sv. Marko evang.; spomin božjega groba. 26. ponedeljek: Mati Božja dobrega svéta. 27. torek: bl. Jakob Ilirski, sp. 1. r. 28. sreda: bl. Lukezij, sp. 3. r. P. O. 29. četrtek: sv. Peter, m. 30. petek: sv. Katarina Sijenska, d.

P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov sv. Frančiška.
P. O. „ „ „ samo za ude svetovnega III. reda,
(P. O.) „ „ „ v kapucinskih cerkvah.
R, P. „ rimsko postajo s popolnoma odpustkom.
V. O. „ vesoljno odveze za ude svetovnega III. reda.

Das Latein unseres Muschiks war etwas russifiziert, aber er bediente sich seiner hinreichend gut, um uns mitzuteilen, dass, wenn wir ermüdet seien, wir in das anstossende Haus gehen möchten, wo wir ausruhen und Milch trinken könnten. Wir fanden hier nicht nur Milch, sondern auch herrliche Walderdbeeren, die die Frau des Meisters uns dienstefrig vorsetzte.“

Dovolj tega! Če morejo preprosti ljudje, Rusi, Kitajci, ki niso videli nigdar nobene gimnazije, vender toliko se naučiti latinščine, da morejo ž njo dopovedati svoje misli in morda celo v zadrego spraviti visoko izobraženo evropsko gospodo, ali ne bi smeli vprašati, zakaj ne bi mogla prav latinščina kaker negdaj tako tudi še dandanašnji biti mejnarodni pomožni jezik? In ni jih malo po svetu, ki so še vedno te misli. Tako je pisal n. p. Dr. Karl Schnabel v dunajskem „Vaterland“ 31. januarja 1908:

„Man spekuliert, arbeitet für eine allgemeine Weltverkehrssprache und sucht nach künstlich gebildeten Sprachen — Volapük, Esperanto — über dieses neueste Sprachgebilde ist eine französische Broschüre vor kurzem in Paris erschienen unter dem bezeichnenden Titel „La sottise éperantine“ — man will eine neutrale Sprache, aber man bedenkt nicht, dass die Sprache etwas organisches ist, das sich fortbildet. Die lateinische Sprache ist und wäre die neutrale, aber auch organisch sich entwickelnde Sprache, die wie sie die Sprache der Kirche und der Wissenschaft war und auch noch ist, auch die praktischste für das soziale und auch politische Leben in gewisser Hinsicht sein könnte. Nur dürften die Zunft-Philologen nicht das ausschlaggebende Wort haben. Die würden sich sträuben ihre Schulsprache modern fortzubilden. Lassen wir sie ganz ihrem goldenen und silbernen Sprachzeitalter. Aber wir bilden die Sprache nach unsern jeweiligen Zeitbedürfnissen; aus dem toten Latein machen wir wieder eine lebende Sprache.“

V resnici se mnogi trudijo, da bi dosegli ta namen. Imajo tudi svoje časopise v več ali menj dobri latinščini pisane. Nam je znan eden: „Vox Urbis“, ki izhaja 12. leto, zdaj po enkrat na mesec v Rimu. Lastnik in administrator mu je vitez Aristide Leonori, Roma, piazza del Gesù 48; stane na leto zunaj Italije 9 lir.

Natorno je, da taki časopisi ne morejo biti prijazni novim vmetno narejenim jezikom. „Vox Urbis“ ima v junijevi številki 1907 daljši spis pod naslovom „Quid de lingua Esperanto censeamus?“ Pisal ga je I. Wabner v Varšavi, torej rojak Zamenhofov; vender odločno odklanja esperanto: „Nam si comparamus linguas, quoniam lingua, quamvis callide ex lingua latina fabricata, pulchritudinem eius, amoenitatem, varietatem, opulentiam formarum, vim invictam logicam attingere et aequare potest? Heu! misellam illam formulam „desperatam“ coram magnifica splendida hera romana! Heu mutilatam, pannis vix vestitam, paene nudatam degenerem filiam nobilis ampla insignique toga amictae matris! — — Quid autem maxime ab imperitis rerumque expertibus extollitur in hoc garrito esperanto ediscendo? Brevis tempore eum superari edisci posse vociferant — inter dies aliquot

inter menses tres, binos! — Sae: ut quae res est miserrima, ita ad emendum facillima. — Cui tamen? Qui in marsupio pecuniam habet. Quaenam autem hic illa pecunia necessaria? — Lingua latina est aliaequae ex aliqua parvula parte, quas omnes si prius cognitas habeas, iam tum brevi tempore esperanto discas: tum scilicet x per y soluto, recte dices facile et celeriter rem aedificari posse; nam quantum temporis ad parandum fundamentum consumpseris, imprudens non addis“.

Tako Poljak. V julijevi štev. leta 1908 pa piše Amerikanec T. Chave, ex oppido S. Boise, Idaho: „De linguis vivis et mortuis Ad Magistros Linguae Latinae“. On sodi o esperantu menj ostro: „Non ludifico, non exagito Esperantismum: suis officiis fungitur, suis laudibus cumulatur; at suis finibus continetur, neque illarum linguarum quae veri nominis sunt principatum obtinere meretur.“ Priporočatorej, naj se išče boljši način poduka v latinščini.

Ali naj še nadalje dokazujemo, koliko je na svetu razumnih mož, ki sodijo, da bi mogla tudi dan današnji za mejnarodni pomožni jezik služiti latinščina? Menda je to zadosti. In naša evlalija, kaj je družega ko latinščina v novi, moderni, lehkí in elegantni obleki, bogatejši in celo pristojniši ji od stare, vender ne menj veličastni? Chave sicer hoče: „Latinorum gloriosissima lingua ita hominibus famuletur, ut nemini potestatem novas leges in se condendi concedat, — mi smo si pa vender vzeli to pravico, prepričani, da s tem ne moremo škoditi nikomer, pač pa koristiti človeštvu. (Dalje prih.)

Knjižna novost.

Beitrag zur Lösung des Weltsprachproblems. **Pan-Arisch.** Vorschlag zur Ausarbeitung einer Internationale Hilssprache nebst Skizze einer Universal-Grammatik auf Grund der Physiologie der Sprachlaute von P. L. Friedmann. Preis Mk. 1,20 = Kr. 1,40 = Fcs. 1,50. — 1908. — Verlag von Cécil Bägel. Altona, Elbe.

To knjižico smo prejeli v oceno iz Altone in radi spregovorimo o nji kaj besed v poterjenje našega svarila pred esperantom. Friedmann (po „Progresu“ pseudonim) pozna dozdanje poskuse določbe mejnarodnega jezika vse do esperanta in vidi njih napake. Očitno je učen jezikoslovec zlasti doma v primerjajočem glasoslovju in strogo dosleden glede znanstvenega pravopisa, ki naj bi se dal obče-arskemu pomožnemu jeziku. Vjema se z nami tudi v tem, da bi se naj v novem jeziku iz latinščine vzete besede izgovarjale po staro latinško. Latinska debila naj bi se, ko primeroma dobro znana in razumljiva, vender le provizorično rabila, ščasoma naj bi se prešlo na neki obče-arski jezik posnet enakomerno po romanskih, germanskih in slavenskih jezikih. V tem se s pisateljem ne moremo zlagati, kaker tudi v slovnici, ki jo določuje temu jeziku, ne; nikaker namreč ne bi bila arska, najmenj pa lehka in praktična. Knjižica je pa vender interesantna in priporočila vredna.

